

Raadhuisplein 1
6367 ED Voerendaal
Postbus 23000
6367 ZG Voerendaal

T 045 – 575 33 99
F 045 – 575 11 95
E info@voerendaal.nl
W voerendaal.nl

Aan de gemeenteraad Voerendaal

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk 54934	Voerendaal 24-juli-2019
Onderwerp ketenzorg dementie		Behandeld door K. Voorjans	Bijlagen

Geachte leden van de gemeenteraad Voerendaal,

Op 15 maart 2018 heeft uw raad een motie aangenomen om:

- Te participeren in het dementienetwerk,
- Zorg te dragen voor aanvullende informatie voor burgers, bestuurders, ambtenaren, verenigingen en ondernemers,
- Begeleiding op maat mogelijk te maken,
- Ervoor zorg te dragen dat de gemeente Voerendaal een dementievriendelijke gemeente/gemeenschap wordt.

Volgens het stappenplan van "Samen dementievriendelijk" (dit is een gezamenlijk initiatief van Alzheimer Nederland, pensioenuitvoeringsorganisatie PGGM en het ministerie van VWS) wordt een gemeente in drie stappen een dementievriendelijke gemeente, namelijk:

1. Participeer in het dementienetwerk
2. Vergroot de kennis over dementie
3. Maak begeleiding op maat mogelijk

Middels deze brief informeren wij u over de initiatieven die wij ondernomen hebben, c.q. voortgezet hebben om bij te dragen aan een dementievriendelijk Voerendaal.

1. Dementienetwerk

De gemeente Voerendaal participeert al sinds 2009 in de ketenzorg dementie. In 2009 is het convenant keten dementiezorg Parkstad ondertekend door alle partijen, waaronder Voerendaal. In 2014 is dit convenant opnieuw bekrachtigd. De doelstelling van dit convenant is het in stand houden en verder optimaliseren van vormen van duurzame samenwerking rondom de dementiezorg in de regio Parkstad Limburg, waarbij de partners ieder voor zich en gezamenlijk een integrale, deskundige en samenhangende zorg en behandeling voor mensen met dementie en hun mantelzorgers waarborgen in alle fasen van de aandoening. Er werken momenteel 34

casemanagers dementie in Parkstad waarvan twee in/voor Voerendaal. De Wmo-consulenten vormen de kern van de maatschappelijke ondersteuning. Ze staan dichtbij de burgers in de verschillende kernen. De casemanager dementie vervult voor de Wmo-consulenten een spilfunctie als de deskundige tijdens het hele ziekteproces. Onze Wmo-consulenten onderhouden een intensief contact met de casemanagers dementie in onze gemeente. En deze hebben weer een nauw contact met de huisartsen en praktijkondersteuners ouderenzorg.

2. Kennis vergroten over dementie

Kennis van zaken in het keukentafelgesprek

Het bevorderen van kennis over het herkennen van en het omgaan met dementie is essentieel voor het creëren van een dementievriendelijke samenleving. Als gemeente leveren we hier ook een bijdrage aan. In de eerste plaats door onze eigen Wmo-medewerkers te trainen hoe zij om moeten gaan met dementerenden. Drie van de vier Wmo-consulenten zijn getraind in het omgaan met de doelgroep dementerenden. Een van de consulenten heeft als speciaal aandachtsveld de indicaties waar het personen met geheugenproblemen betreft (casemanagement). Er is een goede en intensieve samenwerking met de casemanager dementie. De Wmo-consulenten betrekken de casemanagers dementie waar nodig en andersom gebeurt dit ook regelmatig.

Kennisbevordering over dementie bij vrijwilligers

Daarnaast wordt jaarlijks de workshop 'mantelzorg en dementie' aan alle vrijwilligers van de Burgerij aangeboden. Deze workshop wordt gegeven door het Steunpunt voor mantelzorgers Parkstad.

Kennisbevordering over dementie bij mantelzorgers

Jaarlijks wordt de cursus 'weet dat ik vergeet' voor mantelzorgers van dementerenden ingekocht bij het steunpunt voor mantelzorgers Parkstad. Tijdens deze cursus krijgen mantelzorgers meer inzicht in de belevingswereld van dementerenden en handvatten aangereikt bij de omgang van mensen met dementie. Hier nemen ieder jaar 10-12 mantelzorgers aan deel.

Kennisbevordering bij ondernemers, vrijwilligers en professionals rondom bejegening en communicatie

Personen met dementie ondervinden vaak problemen met communicatie en bejegening. Situaties kunnen snel ontregelen omdat mensen met dementie zich niet begrepen voelen. In 2018-2019 heeft een stagiaire logopedie van de Hogeschool Zuyd een onderzoek uitgevoerd naar dementie in relatie tot communicatie en logopedie voor de gemeente Voerendaal. Dit heeft geresulteerd in twee informatiebijeenkomsten. Eén voor ondernemers uit Voerendaal en één voor vrijwilligers van de Burgerij. Vragen als hoe herken je signalen van mensen met dementie, hoe kun je mensen met dementie het beste benaderen en hoe kun je het beste communiceren met dementerenden waren onderwerpen die aan bod kwamen. Ook heeft zij '10 tips voor ondernemers' en de '10 omgangstips voor vrijwilligers' opgesteld. Zowel ondernemers als vrijwilligers hebben het als een zinvolle en leerzame bijeenkomst ervaren.

Een deel van de groep personen met verward gedrag die soms door handhavers van de openbare orde worden opgevangen, betreft mensen met dementie. Het gaat dan vaak om problemen in de communicatie en verward gedrag. Op zeer korte termijn gaat een groep van 35 professionals en vrijwilligers (van de gemeente zelf, de Burgerij, woningstichting Voerendaal, maatschappelijk werk, wijkagent) die in aanraking kunnen komen met personen met verward gedrag (waaronder dementerenden) de cursus Mental Health First Aid (MHFA) volgen.

3. Begeleiding op maat

Ter ondersteuning van dementerenden en hun mantelzorgers worden verschillende voorzieningen aangeboden, zowel in de vorm van maatwerkvoorzieningen als in de vorm van algemene voorzieningen.

Persoonlijke begeleiding

Het structureren van de dag of het onderhouden van sociale contacten is van belang om langer thuis te kunnen blijven wonen. Het grootste deel van de mensen met dementie woont immers thuis. Deze vorm van ondersteuning wordt regelmatig geïndiceerd bij dementerenden.

Dagbesteding

Veel dementerenden kampen met lichamelijke en geestelijke gezondheidsproblemen. Zo vergeten ze soms te eten en ervaren gevoelens van eenzaamheid. Dagbesteding is een van de belangrijkste voorzieningen om het thuis langer vol te houden. Het geeft structuur en zin aan de dag. Denk hierbij aan de geïndiceerde dagbesteding, maar ook aan de Hoeskamers in de Burgerij of de andere projecten waar dementerenden aan kunnen deelnemen.

Zo is er na een signaal van de wijkverpleegkundige dat een groepje dementerenden na afloop van de dagbesteding in de avond vergat te eten, gezorgd dat zij twee keer per week samen een broodmaaltijd nuttigen in de Burgerij Ransdaal. Na afloop worden zij met de buurtbus naar huis gebracht. Of de boodschappenbus, die wekelijks met ouderen boodschappen gaat doen bij de Plus of Jan Linders en waar na afloop ook nog gezellig een kopje koffie met gebak wordt genuttigd.

Hulp bij het huishouden

Mensen met geheugenproblemen (waaronder dementie) vallen op door de zeer geringe zelfstandigheid bij het huishouden. Huishoudelijke hulp is een belangrijke voorziening voor mantelzorgers om het zo lang mogelijk thuis vol te houden. Bij alleenwonenden is de hulp bij het huishouden nog noodzakelijker dan bij samenwonenden vanwege de signalerende functie. In de overeenkomst hulp bij het huishouden (2018 en verder) is een belangrijke signalerende taak opgenomen voor de huishoudelijke hulpen.

Verplaatsen buitenshuis

Zonder vervoer hebben mensen met dementie minder toegang tot sociale activiteiten en ondersteuning zoals dagbesteding. De drempel om het huis te verlaten is zeer groot omdat dit onveilig voelt. Zeker bij alleenwonenden vormt dit een groot obstakel met kans op vereenzaming en snellere achteruitgang. Daarom worden verschillende mogelijkheden geboden op dit vlak. Op de eerste plaats is er het vervoer van en naar de dagbesteding toe. Op de tweede plaats kan gebruik gemaakt worden van het collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) van Omnibuzz. Vanaf 2019 kunnen Wmo-consulenten bij de indicatie aangeven aan Omnibuzz dat het een reiziger betreft die extra toezicht/ondersteuning/signalering nodig heeft. Dan weet de chauffeur bijvoorbeeld dat hij niet mag vertrekken voordat de persoon weer veilig in huis is. Daarnaast hebben we twee algemene vervoersvoorzieningen waar dementerenden gebruik van kunnen maken, nml de boodschappenbus en de buurtbus.

Logeeropvang

Logeeropvang biedt met name de mantelzorger van de dementerende de kans om een keer een paar dagen weg te gaan, op vakantie te gaan of gewoon in de thuissituatie weer op te laden en bij te komen, zonder de zorg(en) voor de ander.

Mantelzorgondersteuning

In de gemeente Voerendaal worden mantelzorgers van dementerenden als individuele zorgvragers beschouwd. Concreet houdt dit in dat bij alle indicaties waar sprake is van intensieve mantelzorg, zoals bij dementie/geheugenproblematiek meestal het geval is, een extra (keukentafel)gesprek met de mantelzorger wordt aangeboden om na te gaan of er sprake is van (dreigende) overbelasting en of er behoefte is aan ondersteuning. Een van de Wmo-consulenten heeft dit als speciaal aandachtsveld en fungeert als vaste contactpersoon voor deze doelgroep.

Tijdens deze gesprekken wordt informatie en advies over lotgenotencontactgroepen en patiëntenverenigingen verstrekt. Maar ook de mogelijkheden tot respijtvoorzieningen zoals logeeropvang, hulp bij huishouden of dagbesteding worden bekeken. Door de mantelzorgers wordt het vaak als prettig ervaren om dit in een apart gesprek te bespreken zonder aanwezigheid van de zorgvrager. Op deze manier hoeven zij zich niet bezwaard tegenover de zorgvrager te voelen wanneer zij aangeven met gevoelens van overbelasting te kampen.

Lotgenotencontact

Momenteel zijn voorbereidingen aan de gang om een lotgenotencontactgroep van mantelzorgers van dementerenden te starten. Deze groep heeft de cursus 'weet dat ik vergeet' gevolgd en heeft aangegeven behoefte te hebben om elkaar te blijven ontmoeten. Het contact met elkaar, het kunnen delen van ervaringen en de herkenning ervaart men als een grote steun.

Kort samengevat

Zoals u heeft kunnen lezen hechten wij veel belang aan de ondersteuning van dementerenden en hun mantelzorgers. Er vindt intensief overleg plaats met de casemanagers dementie uit Voerendaal en er wordt geparticipeerd in het regionale dementienetwerk. Daarnaast wordt er volop ingezet op maatwerk door middel van de inzet van zowel maatwerkvoorzieningen als algemene voorzieningen. En tot slot wordt er fors geïnvesteerd in kennisvergroting rondom dementie bij de eigen medewerkers, cliënten, mantelzorgers, vrijwilligers, ondernemers en andere ketenpartners. Gelet op bovenstaande kunnen wij constateren dat de gemeente Voerendaal voldoet aan de criteria om zich een dementievriendelijke gemeente te noemen.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Wethouder H. Coenen